

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 562.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245218261952/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Det Sættende Aarhundrede

vilde vise om hans Lærdom var guddommelig eller ikke, saa lod man ham fare og erklærede ham, efter faa Løbedage, frødløs i det Hellige Romerske Rige*).

De stridende Partiers Efterretninger, som aldrig lyde eens om noget Slag, gjør det naturligviis ikke heller om Kampen i Worms, men dog har den det tilfælles med alle Hoved-Slag, at Udfaldet er indlysende, og naar vi læse den fiendtlige Beretning af Tydskeren Johan Cochleus, som selv var tilstæde, for, om muligt, at faae Luther ødelagt, da see vi, der er ikke engang nogen Uenighed om Kiendsgjerningerne, men kun om Vedkommendes Sindelag og skjulte Bevæggrunde, hvis Historie-Skriver enten maa være Hjertekiender, eller han er en Nar, og det Sidste var aabenbar Tilfældet med Cochleus, den Snegl, der alle sine Dage stræbde at drukne Luther i en Syndflod af Blæk, men blev kun til Latter**).

Paa Hjemreisen fra Worms blev Luther, som bekjendt, halvt med og halvt mod sin Villie, paa sin Landsherres Foranstaltning, skaffet tilside, og maatte i tre Fjerdingaar kuelure som en »Ridder Georg« paa de Thüringske Landgrevers gamle Herresæde Wartburg, ellers berømt fra det Trettende Aarhundrede af en Sanger-Kamp mellem Franskhedens og Tydskhedens Beundrere, og fra det Nittende (1817), af et vildt Studenter-Gilde, der bragde alle Tydske Professorer under »Politets specielle Opsigt.«

Med denne Lutherske Indspærring begynder aabenbar et nyt Afsnit i Reformations-Historien, thi den gav Anledning til et stort Udbrud ikke blot af Luther, da det blev ham for beklemt mellem de gamle Mure, men af de nye Grundsætninger, han hidtil vel baade med Mund og Pen paa det Ivrigste havde forfægtet, men dog aldrig stræbt at gjøre udvortes gældende i Kirke-Staten, deels fordi han meende, det beroede ene paa den verdslige Øvrighed, og deels fordi han meget rigtig dømde, at er Surdeien først feiet ud af Hjertet, kommer den nok ud af Huset, medens derimod al blot udvortes Renselse kun er tomt Skyggeværk. Saa dybt stak og saa beskeden tænkte imidlertid ikke alle Papisteriets Modstandere, og medens Luther sad paa Wartburg, begyndte man i Wittenberg paa egen Haand baade at bryde ud af Klosteret, og at bryde ind i Kirkerne, at rive Billeder ned og at holde Tydsk Gudstjeneste. Hertil

*) Luthers Skrifter XV. 2235—35. 37—40. Seckendorf B. I. S. 155—58.

**) Cochleus om Luthers Ord og Gierninger (*de actis et scriptis M. Lutheri*) CCLX 1568. Bl. 53—70.